

նի եղեր է : Գարին 5 դանեկան էր . նոյնչափը հիմա 35 դանեկանէն պակասի չառնուիր : Երկու տարի առաջ յարդին մէկ հօխան 10 փող էր, հիմա 40 փող է :

« Բրնձին զինը կրկինէն աւելի է . կարագինն ու ձէրինը եռապատիկ . առաջ որ կարագին մէկ հօխան 9 կամ 12 դանեկան էր՝ հիմա է 28 : Փայտին քաշը 1853ին զրերէ 11 դանեկան էր, իսկ հիմա 35 էն մինչեւ 40 դանեկան է . 125 քիլոկրամ ածուխը առնեով 20 դանեկան էր, հիմա 58 է : Այս բաներս մերանոցներէն տները կրելու ստակն ալ երկու տարիէ ի վեր երրորդ մասովը աւելցեր է : Ամենեւին նշան մըն ալ չկայ որ քիչ առնեն այս բաներուս գիները իջնան . ընդհակառակն ապրուստ ճարելը օրէ օր սրղնայու եւ ապրիլը դժուարանայու վրայ է քէ Պօլտոյ մէջ եւ քէ շրջակայ գեղերը՝ նեղուցին երկու եզերքը :

« Ամեն մարդ կըմտածէ քէ արդեօք այս բանիս ինչ ճար ընելու է . այս յայտնի է քէ օրենք զնելը ամենեւին բանի չգար : Քանի որ Տաճկաստանի տնտեսական վիճակը հիմակուանին պէս մնայ, այս կողմանէ մէկ աղէկ բանի մըն ալ յուսալու տեղիք չկայ : Ամեն տեսակ ուտելեաց սրղնայուն գլխաւոր պատճառ՝ շիտակ ճամբաներ չգտնուին է . անով ներսի երկիրներէն Պօլիս բան բերելը շատ անգամ անկարելի կըլլայ, բերուի ալ նէ՝ շատ ծախքի կըկարօտի : »

Պաշտօնական չքագրոյն բոլրակիցը կրնար այս բշտառութեան բուն պատճառն ալ յիշել, որ է երկու տարուրէն ի վեր սկսուած պատերազմը . եւ ըստ այնմ յուսալ եւ յուսացրնել քէ պատերազմը դադրելէն ետեւ ի հարկէ այս սղութիւնն ալ կը պակսի :

ԿՈՐԾԱՆԵՍԱԼ ԱՆՏԱՍՈՒ.

Գաղղիոյ Ֆիւենս ըսուած պգտիկ քաղաքին քովի անտառին մէկ մասը, այսինքն երկու հարիւր քայլ լայնութեամբ ու քանի մը փարսախ երկայնութեամբ տեղ, բոլորովին կործաներ է . ծառերը իրենց արմատներէն խլուեր ու լեռան պատկուածքին զիրքովը պառկեր են : Անտառին ծառ չեղած մէկ կողմը քանի մը հոգի գտնուեր են այն միջոցին՝ որ կըսեն եղեր քէ բոլոր անտառը բոլորակածի պէս տեսանք :

ԿՈՐ ԿԵՐՊՈՎ, ԿԱՅԵԱԿԵԱՀԱՐ ԵՂԱՆՍ ՄԱՐԻ.

Օգոստոսի 11ին Գաղղիոյ Վալուուա-լը-Պուա գեղին մօտ մարդուն մէկը կարգէ դուրս կերպով մը զարնուեր է կայծակէն : Բոլոր վրայի հագուստը բոներ է վրայէն, ու ինքը մերկ կողոպտու գետինը փռուեր է : Հետը ճամբայ ընող մարդիկը սարսափած՝ իրենց ընկերոջը վրայ ափսոսալու առնենին, մէյմալ տեսնեն տասը վայրկեանէն որ անիկայ կարբընայ, ու ցրտէն դողդըղալով կը հարցընէ քովիններուն զարմացմամբ քէ աս ինչ է, ինչ եղաւ ինծի որ այսպէս հանուեր մերկացեր եմ : Ճամբուն քովերը փնտռեր գտեր են ասղիս անդին միայն ոտքի ամաններուն ու հագուստներուն քանի մը բզրկտած կտորները . մարմնոյն՝ մանաւանդ գլխուն ու վզին վրայ քանի մը բերել վերք տեսեր են, բայց փորն ու ոտուրները ածելով ճեղքըրտածի պէս չարաչար վիրաւորուած են եղեր :

ՎԱՍԻ ԵՒ ՄԱՂԱՅԱՆՍ :

Ֆրանքֆորթի օրագրին մէջ նկատագայ յօդուածը կըկարդանք՝ դիտելու արժանի .

« Անցածները Վեննայի բժիշկներէն մէկը փորձով մը ուզեց ցուցընել քէ փոխադրական հիւանդութենէ վախնալը որչափ գեշ բան է : Տերուրենէն հրաման ընդունելէն ետքը՝ մահապարտ մարդու մը խօսք տուաւ որ մահուրէն ազատ ընէ զինքը՝ քէ որ յանձն առնու մաղձախտէն (քուրուայէն) նոր մեռած մէկուն անկողինին մէջ պառկիլ . քէ որ հիւանդանաս, մի վախեր ըսաւ, երեւելի բժիշկներ քովեղ պակաս չնն ըլլար ու ամեն հոգ եւ խնամք կընեն որ ըրնտնաս : Բանտարկեալը քէպեա եւ առողջ ու զօրաւոր մարդ էր՝ առջի բերան քիչ մը տարակուսեցաւ, բայց յետոյ հաւանեցաւ, — եւ փորձը սկսաւ : Վրան քանի մը ժամ հազիւ անցեր էր, մէյմալ տեսնես մաղձախտին ամեն նշաններն ալ մարդուն վրայ երեւցան, մաղձախտէն բռնուիլը յայտնի եղաւ : Շուտ մը բժիշկները պետք եղած դեղերն ըրին, զինքը մահուան վտանգէն ազատեցին . աղէկ որ բնական կազմուածքն ալ առողջ էր :

« Բայց եկու տես որ այն անկողինը ամենեւին մաղձախտէ բռնուած կամ մեռած մարդու անկողին չէ եղեր . հապա իրեն այնպէս հասկըցուցեր են որ տեսնեն քէ երեւակայութիւն ըսածդ որչափ ազդեցութիւն ունի մարդուս կազմուածքին վրայ :

Ասոր նման փորձ մըն ալ տասներհինգ տարի առաջ Անգղիոյ մէջ եղած է կրսեն : Մահուան դատապարտուած մարդու մը խոստացեր են որ զինքը կախելու տեղը հանդարտ մահուամբ մը մեռցնեն . աջուրներդ կը կապենք, երակներուդ մէկը կը բռնանք ու կըրողունք որ բոլոր արիւնդ վագէ, այնպէսով կը մեռնիս ըսեր են : Աջքին առջեւը ամեն պատրաստութիւն տեսնելէն ետեւ , աջուրները կը կապեն , բոխիկն ալ կը ձեւացնեն որ իբր քէ գործողութիւնը պիտի սկսի . բայց արեան տեղը ջուր կը վազցընէ՝ բարակ երակէ մը հանելու կերպով : Դատապարտուելը միտքը դրած ըլլալով որ արեանը հետ կեանքն ալ երբայու վրայ է , քանի մը ժամէն ետեւ հոգին փչեր է , եւ իր երեակայութիւնը միայն եղեր է մահուանը պատճառ : »

Ուրիշ օրագրի մը մէջ ալ այսպէս գրուած է .

« Խտայիլոյ Ֆիորենցա քաղաքին մուրացկաններու աղքատանոցը մաղձախտ ընկեր էր ու սոսկալի ջարդ կընէր խեղճերուն մէջ : Վերատեսուէր յանկարծակի ձայն մը տարածեց մէջերին քէ հիւանդութիւնը դադրեցաւ (քպէտ եւ օրէ օր սաստկանալու վրայ էր) . ալ հիւանդ չկայ ըսաւ , ուստի կուգեմ աղքատներուս փառաւոր հարկիք մը ընել որ ուրախանան : Մէկէն ի մէկ աղքատանոցը հարսնիքի տուն դարձաւ . նուագարան , խաղ , պար , կերուխում , ամեն բան տեղն էր : Երկրորդ օրը մէկ հոգի մըն ալ չեղաւ որ մաղձախտէն բռնուի . այս ալ յայտնի ապացոյց որ վախը այն սոսկալի հիւանդութեան գայրանալուն շատ մեծ օգնութիւն կընէ :

ՄԻՋԵՐԿԻՐԵԱՅ ԵՌՈՎ ՅԱՓԻՐԿԷ.

Ափրիկէի մէջտեղուանքը անձանօք լեռներ դաշտեր ու լճեր ըլլալուն մինչեւ հիմա տարակոյս չկար , բայց չէր կարծուեր որ ծով ալ գտնուի : Այս տարի Ռեպման անունով ճանապարհորդին ապրիլի մէջ գրած նամակներէն կը տեսնուի որ հասարակածին ու լայնութեան 10° աստիճանին մէջ ծով մը կայ այնչափ մեծ որ Սեւ ծովէն երկու անգամ աւելի մեծ է : Այս բանիս կը վկայեն եղեր նաեւ տեղացիք . իսկ եւրոպացի ճանապարհորդները մինչեւ հիմա կարծած կըլլան քէ այն կողմերը տեսնուած ջրերը այլ եւ այլ լճեր կամ ծովակներ են , մէկ ծով մը չեն :

ՍԵՆՏՍԵՐՈՒՄԻ ԱՌՄԱՆ ԱՏԵՆ ՄԵՌՆՈՂԱՆԵՐՈՒՆ ԹԻԻԸ :

Ռուսաց սպարապետ Կորչաքով իշխանը կը վկայէ քէ պաշարման վերջի ամսոյն մէջ՝ իր կողմէն՝ պաշարողներուն նետած ռումբերէն օրը 500 ու մինչեւ 1000 հոգի կը մեռնի ու կը վիրաւորուի եղեր : Անգղիացոց ու Դաղղիացոց կողմէն մեռածներուն ու վիրաւորներուն թիւը տասը հազարի կը հասնէ , ուր հազարը զաղղիացի սեպելով . իսկ Ռուսաց կորուստը քսան հազարի չափ եղած է կըսեն : — Ըսել է քէ այն դժբաղդ քաղաքը շէն եղած ատենը որչափ բնակիչ որ ունէր՝ անկէջ աւելի մարդ ջարդուեր է իր կործանման ժամանակը : Ի՛նչ սոսկալի հարուած է եղեր պատերազմը մարդկային ազգիս :

ՍՈՒՐԷԱՆԴԱԿ ՄԱՍԵԱՅ ԱՂԱՒԻՆՈՅ :

Առ. Պ. Մ. ի Կ. — Մլոկներու (փայտօղիներու) դեմ ամենէն որ ննարուած դեղը Պարոն Թեմաա անունով հռչակաւոր բնագետին Գաղղիոյ ճնմարանին մէջ ամսոյս Տին Խառաշար կանն է . այսինքն սապոնի ջուր , կամ ջրի մէջ եփած սապոն : Այս ջուրը պաղ պաղ լեցընես մլոկներուն վրայ՝ կը ջարդուին կըսէ , բայց անիծներն ալ ջարդելու համար՝ եփ եփ լեցընելու է փայտերուն ճեղքերը :

Առ. Պ. Ա. ի Կ. — Հանդէս Արեւելոց (Revue de l'Orient) ամսագրոյն սեպտեմբերի տետրակին մէջ նրատարակած հայերէն արձանագրութեան ու անոր մեկնութեանը վրայ յաջորդ թիւերէն մեկուն մէջ պիտի խօսինք :

— Նոյն ամսագրոյն հոկտեմբերի տետրակին մէջ տպուեր է Վատօղապետ Տատեան Ամիրային Փարիզու արքեպիսկոպոսին մատուցած գրուածքը Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ դաւանանքին վրայ :

— Հնդկաստանի ճառա կղզւոյն հայկազն բնակիչներէն ազգասեր եւ ազնիւ Պարոնայր՝ Մկրտիչ Յ. Եղիակիմեան , Մկրտիչ եւ Աւետ Կարապետ Միրզայան՝ այս տարւոյս օգոստոսի Տին առ մեզ գրած նամակին մէջ այսպէս կըսեն .

« Ի հասանել պատուական Մատիս եւ Արշալոյս լրագրացն
« Ի ձեռս մեր՝ բերկրութեամբ ընթերցաք ի նմա... զանխոնջ
« աշխատասիրութիւն սրբութեանդ առ ի լուսաւորութիւն
« յիմաստս գիտութեանց սիրելի Ազգիս մերոյ : Ընդ որս եւ մեք
« երախտապարտ զգացողութեամբ փութացաք ի ձեռն բոլորոյս
« շնորհակալուս ի ձեռք ինեղ... Ուստի եւ մեզ յոյժ ցանկալի
« է բաժանորդս լինել ամսատետրակին ձերոյ՝ Մատեանց
« Աղաւանդ... »

— Ամսագրոյս դիբքը փոխելու դիտաւորութիւննիս առ այժմ ուշացուցինք՝ յորդորանօք բարեսեր ընկերազնեաց . անոր տեղը գո՛ւ պիտի ըլլանք՝ լուսանցքը միայն պզտիկցընելով :

— Տարւոյս վերջի բոլորն մէջ մեր ընկերազնեաց անունները պիտի տպուին՝ այրութենական կարգով :

Propriétaire-gérant : A. LACHAT.

Ի ՓԱՐԻԶ , Ի ՏՊԱՐԱՆԻՆ ՎԱՆՏԵՐԻ :

PARIS. — IMPRIMERIE WALTER, RUE DONAPARTE, 44.